

**МОМЧЕТО, КОЕТО ИСКАЛО
ВСИЧКО ДА ЗНАЕ
БЪЛГАРСКА НАРОДНА
ПРИКАЗКА**

chitanka.info

Имало едно момче, което искало да знае всичко. За всяко нещо питало дядо си:

— Кажй, дядо, кой клати дърветата?

— Вятърът — отвърщал дядото.

— А кой духа вятъра?

— Де да знам! Вятърът съм го чувал как свири през комина, но не съм го виждал. Като го срещна, ще го попитам.

— Ами можеш ли ми каза кой пали нощем звездите? — упорито питало момчето.

— Как да ти кажа, като не съм бил на небето. Питай орлите, я щъркелите, които летят над облаците.

— Щъркелите?! Тази сутрин ги видях: събрали се заедно, заминават. Къде отиват?

— Всяко пеленаче знае къде: в топлите страни, дето не пада сняг.

— А вярно ли е, че щъркелите можели да се превръщат на хора?

— Не знам дали е вярно, но съм чувал ето какво: отвъд планината със зъбатите върхове имало голямо море. Зад морето — пустиня. По-нататък се ширела гъста гора. Сред гората на потайно място блещукало малко езеро, колкото харман. То било къпалня на щъркелите. Щом се натопели в неговата вода, крилатите птици се превръщали изведнъж на хора.

— Сетне?

— Сетне си отивали у дома.

— Ще я разбера аз тази работа — си рекло момчето и рано на другата сутрин яхнало своето дървено конче. А кончето му било една гладко издялана дрянова тояжка, каквито са кончетата и на другите селски деца.

— Де, конче-е! — викнало момчето и запрашило към планината със зъбатите върхове.

Тичало, тичало, спряло за малко да си поеме дъх, закрило с ръка очите си, погледнало към далечните планински върхове и рекло:

— Хайде, конче, ако прехвърлиш ония зъбати върхове, ще те назобя с един калпак златен ечемик от дядовата житница.

Кончето, като чуло тези думи, мигом оживяло, изцвило, подскочило и хвъркнало. Заряло се към вишното небе.

— Бре, че хвърковато нещо! — зарадвало се момчето и размахало калпака си на прощаване.

До пладне хвърковатото конче стигнало зъбатите върхове, а надвечер се понесло над морската шир. От време на време момчето поглеждало надолу — търсело с очи пясъците, но водата сякаш нямала край. Тук-таме над вълните пляскали риби като весла на лодки. Уплашило се момчето и тъкмо когато се канело да обърне кончето си назад, забелязало наблизко висок каменист бряг. По канарите накацали ято бели птици.

— Нашите щъркели! Настигнах ги! — рекло си момчето и се спуснало към тях.

Кацнало. Щъркелите мълчаливо го изгледали, поседели малко, отпочинали си и пак се вдигнали.

— Защо ме оставяте? — извикало момчето и отново яхнало кончето си.

Понесло се с птиците над жълтата пустиня. Цели седем дни щъркелите и момчето, което искало всичко да знае, летели над пустинята. Нощем птиците кацали в дълбеите^[1] на горещия пясък, отпусkali отмалели крила и заспивали дълбоко, а момчето стояло право и ги вардело с тояжката си от пустинните зверове.

На осмия ден пустинята се свършила. Появила се гора. Насред гората блеснала водата на тайното езеро. Ожаднели птиците — накацали край брега, проточили шии, напили се хубаво, а сетне заплували в езерото, запляскали с криле и се гмурнали във водата и изведнъж, щом крилетe им се намокрили, всичките щъркели до един се превърнали на мъже с дънести гащи, червени пояси, бели калцуни^[2] и овчи калпаци.

— Ти защо си тръгнал подире ни? — обърнал се единият от щъркелите-мъже към момчето.

Той бил водачът им. Бялата му брада стигала до пояса.

— Искam да видя къде прекарвате през зимата — отговорило момчето.

— Тръгвай с нас! — дружно викнали щъркелите-мъже и се навървили един след друг по тясната пътечка между дърветата.

Като изминали гората, пътниците кривнали надясно и влезли в един многолюден град, където имало стотици малки дюкянчета. Щъркелите-мъже накупили герданчета, захарни петлета, пищялки, кравайчета, напълнили си торбите и напуснали града. Сега пък кривнали наляво и преди залез-слънце стигнали до едно нищо и

никакво селце с къщурки, изградени от тръстика. То било щъркелското село. Всичките къщурки били наредени една до друга и се оглеждали в едно бързотечно пенливо поточе. Накрай село гостите били посрещнати от орляк жени, баби и малки деца. Те били пък домашните на щъркелите. Оня с дългата брада рекъл на момчето:

— Мене никой не ме посреща, защото бабичката ми се помина, а дечицата ми веднъж отлетяха на небето и не се върнаха. Ела у дома да живеем двамата.

И го отвел в своята колиба. Момчето, преди да пристъпи прага, си изправило тоягата във вратата, сетне влязло в колибата. Навечеряли се двамата и легнали да спят. Рано на другата сутрин, когато всички спели, покрай колибата минал един камилар. Той водел двугърба камила, натоварена с два коша. Кошовете — пълни с портокали. Камиларят се подпирал на една чепата вършина. Щом видял дрянвата тояжка, той хвърлил своята вършина, взел тояжката и отминал.

По едно време момчето, което искало всичко да знае, се събудило, потърсило си тояжката, че като ревноло:

— Дядо Щъркеле, някой ми е откраднал тояжката!

— Друга ще ти отсека — захванал да го теши брадатият.

— Ти не знаеш каква крилата беше тя — бършело си очите момчето. — Сега как ще се върна при мама?

— Лесна работа. Напролет, като тръгнем към вашето село, няма да те оставим тука. Хайде сега да идем за риба. Ние с тебе ще ловим рибки в поточето, а другите ще идат за портокали и банани. Довечера ще си направим угощение.

Отвел старият щъркел момчето до брега на поточето, отсякъл две тръстикови пръчки, вързал им въдички и захванали да вадят рибки със златни опашки и червени очета. До мръкнало напълнили едно кошче. Прибрали се в колибата, насекли дърва, наклали огъня и сварили цяло казанче рибена чорбица. Подправили я с мащерка.

Вечерта, като се върнали другите щъркели-мъже, щели да си изядат пръстите. Толкова сладка била чорбицата. А момчето изяло три портокала и четири банана.

Тъй минали шест месеца. Когато се пукнала пролетта, щъркелите-мъже от тръстиковото село се простили с домашните си и тръгнали към потайното езеро в гората. Щом се окъпали, всичките до

един пак се превърнали на птици с крила и всичко останало. Момчето гледало, гледало, па се гмурнало и то в езерото. Във водата влязло като момче, а на брега излязло като щъркелче. И краката му щъркелски, и крилата му — на рамената, а наместо нос между очите му се повесил дълъг клюн.

Щъркеловото ято прехвърлило пустинята, морето, планината със зъбатите върхове и един ден стигнало в селото на момчето. Щъркелчето отдалече познало дядовата си къща. Върху нейния комин имало вехто гнездо, направено от клечетак. Водачът на ятото кацнал върху дядовата му черница, другите щъркели се пръснали по ливадите, а малкото щъркелче се спуснало на двора и закрачило към прага на отворената врата. Отвътре се показала майка му със запретната престилка. Щом го съзряла, тя размахала ръце и захванала да го пъди:

— Ишу! Ишу! Отивай горе в гнездото! Защо се навираш в къщи?

На щъркелчето домъчняло много, литнало нагоре, кацнало в гнездото и жално захванало да трака. По едно време майка му излязла от къщи, нарамила дървеното корито с непраните дрехи и се упътила към речния брод да пере. Щъркелчето се спуснало подире ѝ, но не посмяло да се приближи до нея, а кацнало на една крайбрежна върба. Най-напред майката снела пендарата от шията си, оставила я на един камък, сетне натопила дрехите в плитчинката, запретила си ръкавите и се заловила да пере. Като изпрала дядовите му потури, тя мръднала към близкия градински плет — да ги простре на слънце. Тъкмо в туй време щъркелчето се стрелнало надолу, ухапало връвта с пендарата и отлетяло в гнездото. Потулило пендарата в перушината, с която било постлано гнездото, и всяка нощ, преди да заспи, казвало на златната пара „лека нощ“, тъй както думало на майка си по-рано.

Търкулнало се лятото. Щъркелите пак се нагласили за път. Малкото щъркелче с голяма печал се откъснало от родния си дом. Додето прехвърлят планината със зъбатите върхове, все се обръщало назад. Щом стигнали до потайното езеро отвъд пустинята, щъркелите се гмурнали във водата и отново станали хора. И окъпаното щъркелче станало момче.

Брадатият водач на щъркелите го отвел в своята колиба и рано на другата сутрин се отправили на риболов. Омърлушено седяло момчето над водата, мислело за майка си и от очите му течели сълзи. По едно

време една рибка дръпнала силно концета. Момчето дигнало пръчката и пред очите му запърхала една златоперка.

— Защо плачеш, бате? — попитала рибката насълзеното рибарче.

— Мъчно ми е за нашето село.

— Че защо не си идеш, щом като ти е мъчно?

— Няма как. Откраднаха ми хвърковатата тояжка.

— Слушай — рекла рибката, — ако ме пуснеш във водата, ще ти кажа къде можеш да намериш тояжката си.

Момчето откачило рибката от кукичката и я хвърлило в поточето. Тя плеснала, гмурнала се в дълбочината, но подир малко си подала главичката и рекла:

— Лани, додето ти спеше, покрай колибата на дядо Щъркел мина един камилар. Той ти взе тояжката да се подпира с нея, но когато поведе камилата си по дървеното мостче, без да ще, изтърва тояжката си. Поточето я повлече надолу и я отнесе пред воденичния яз. Там тя се заплете в ракитака и сега се плакне до самия бряг.

Като чуло тия думи, момчето се затекло към воденичката на щъркелите, стигнало до големия яз и тършувало, тършувало, додето си намерило тояжката.

Възседнало я и викнало:

— Де-е, кончее!

Дряновицата хвъркнала нагоре и се понесла над тръстиковото село. Момчето снело калпака си, размахало го на прощаване и хвъркнало към своя роден край. Подир седем дни кацнало в бащиния си двор и се затекло към отворената врата, но майка му не го познала, защото било пораснало — две педи по-високо станало.

— Аз съм, твоят син! — извикало момчето.

— Моят син! — тъжно поклатила глава майката. — Той беше помалък и се изгуби преди две години. Сякаш в земята потъна.

Тогаво момчето й разказало къде е било и що е видяло.

— С какво ще ме накараш да повярвам, че си мое момче, а не чуждо? — попитала майката.

Момчето помислило малко, сетило се и разказало за пендарата: как я взело от камъка и как я укрило в перушината на щърковото гнездо.

И като изправило една стълба върху стряхата, то се изкачило на покрива, разровило перушината на гнездото и изкарало златната

пендара. Майката разбрала, че всичко е точно като в разказа, познала си момчето и си го прегърнала, хлипайки от радост.

— Обещай ми — рекла тя, — че никога вече няма да бягаш от къщи и да се превръщаш на щъркел.

— Обещавам, мамо — врекло се момчето и прибрало хвърковатата си дряновица на тавана.

[1] *Дълбей* — естествена вдлъбнатина. ↑

[2] *Калцун* — дълъг мъжки вълнен чорап. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.